

UITGAVEN:

Aan pianohuur, pianist, onkosten der concerten	fr.	864 44
Aan gas en onkosten der vertooningen	"	604 88
Algemeene onkosten van het bestuur	"	42 47
Rijtuigen, huur en kuischen der zaal, reis- en verblijfkosten der sprekers, kroon, lint en bloemtui- len, bedienden, gaziërs en poortiers van schouw- burgen, plakken der plakkaarten	"	398 87
Algemeene drukkosten	"	400 00
Batig slot	"	535 00
Totaal.	fr.	2846 04

Algemeene vergadering van 19 oktober 1879.

<i>De Voorzitter,</i>	
<i>De Schrijver-Verslaggever,</i>	AUGUST MICHIELS.
FLOR. VAN DER VEN.	<i>De Schatmeester,</i>
	H. WILLEMS.

Bestuur der Afdeeling Antwerpen voor 1879-1880.

A. MICHIELS, *voorzitter*; MAX ROOSES, *ondervoorzitter*;
FLOR. VAN DER VEN, *schrijver*; JOZ. BOSIERS, *tweede
schrijver*; H. WILLEMS, *schatmeester*; P. BUSCHMANN,
ARTHUR CORNETTE, N. CUPÉRUS, B. J. MEES, EDM. MER-
TENS, E. VAN BERGEN en ERN. VAN DER VEN, *leden*.

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Brugge.

(OCTOBER 1878 — OCTOBER 1879).

I. — Inschrijvers.

Op eersten oktober 1878 telde onze Afdeeling 265 in-
schrijvers; op eersten oktober 1879 hadden 290 inschrijvers
hunne bijdrage betaald; er is dus eene vermeerdering van
25 leden. Indien men bij dat getal de reeds aangeteekende

nieuwe inschrijvers voor 1880 voegt, zoo komt men aan het cijfer van ongeveer 320 leden.

II - Bestuur.

In Algemeene Vergadering van 7 november 1878, werden de volgende heeren als bestuurleden gekozen : P. Brasseur; G. De Mey; K. De Poortere; Rich. D'hondt; Moles Lebailly-de Serret; Mortier; Jul. Sobbe; Raym. Seresia; Ir. Vander Ghinst; August Vander Meersch; en Leo Van Gheluwe.

M. Brasseur, die verklaard had het hem opgelegde mandaat niet te kunnen aanvaarden, werd vervangen door M. Corn. De Blandere, oud-professor bij de middelbare school.

Later gaf M. Mortier zijn ontslag, en M. Vande Weghe, die in zijn plaats gekozen werd, liet ons weten dat hij, bij gebrek aan tijd, de hem aangewezen taak niet kon waarnemen. Daar het jaar alsdan reeds tamelijk gevorderd was, werd de benoeming van een elfde bestuurlid tot dit jaar uitgesteld.

Het Bestuur koos in zijn midden, als Voorzitter, M. August Vander Meersch; als Onder-Voorzitter, M. Emiel Moles Lebailly-de Serret; als Schrijver-Schatbewaarder, M. Raym. Seresia. M. Julius Sabbe bleef gelast met het inrichten der concert-voordrachten.

III. — Werkzaamheden.

1. *Concert-Voordrachten.* — Die feesten grepen plaats op 10 november en 15 december 1878, en op 19 januari, 16 februari en 23 maart 1879. Zij genoten als voorgaande jaren den grootsten bijval, en werden telkens door een deftig, leezuchtig publiek, uit het puik onzer bevolking samengesteld, zóó gretig gevolgd dat wij begonnen te

vreezen, dat de Concertzaal te klein zou worden. Maar ook, hoe kon het anders? Dank aan den onvermoeibaren ijver van het bestuurlid, dat wij met het inrichten dezer avondstonden gelast hebben, boden deze, zoo onder het letterkundig als onder het muzikaal oogpunt, onweêrstaانبare aantrekkelijkheden aan.

Dit was het geval toen men vernam dat de reeks voordrachten zou geopend worden door M. P. DE MEY, ingenieur, die, voor de eerste maal te Brugge als volksredenaar optredende, moest handelen over BENJAMIN FRANKLIN. Zijne voordracht was, voor hem zoowel als voor het *Willems-Fonds*, een ware triomf, des te meer dat wij, te dier gelegenheid, het geluk hadden den rouwsluier te mogen wegnemen van den zetel, die d. or het afsterven van onzen diepbetreurden Vrambout, sedert een jaar was opengebleven. Den volksminnenden heer Heyvaert, gouverneur van West-Vlaanderen, zagen wij met mevrouw Heyvaert de zaal binnentreden, en de eêreplaats innemen, terwijl de geheele zaal recht stond en in toejuichingen en huldegeroep losborst.

Op 15 december 1878 hadden wij het genoegen eenen te Brugge zeer geachten declamator, namelijk M. ARTHUR DE LANDTSHEERE, van Antwerpen, te mogen hooren. *De Brand*, van TOLLENS, en *de Zoon van den Metseldiender*, van VAN BEERS, werden door den talentvollen kunstenaar op eene meesterlijke wijze voorgedragen.

Prachtiger nog en belangrijker was het feest van 19 januari 1879. Immers, wij hadden ons herinnerd dat in 1379 onze vaderen in opstand losbraken tegen hunnen meinedigen graaf Lodewijk Van Male, en dien roemrijken strijd begonnen, die moest eindigen met de treurige nederlaag van Philips Van Artevelde te Rozebeke; en wij hadden het gedacht opgevat den 500^{en} verjaardag van dat glorie-

rijke tijdperk te gedenken. En wie zou dien heldenstrijd tusschen dwingelandij en vrijheidsgeest beter beschrijven, dan de dichter en geschiedkundige JULIUS VUYLSTEKE? Nimmer was er talrijker, uitgelezenere en geestdriftiger publiek dan hetgeen, op dien dag, de lieve Concertzaal ingenomen had. Was het de grootschheid van het onderwerp dat moest besproken worden, die deze menigte had uitgelokt, dan wel de voortreffelijke spreker die dat onderwerp zou behandelen? Zeker is het, dat de Brugsche inschrijvers van het *Willems-Fonds* sedert lang de gelegenheid verwachtten, om hunne gevoelens van genegenheid en hoogachting te bewijzen aan hem, die de ziel is van onze vooruitstrevende inrichting; ook toen M. Julius Sabbe, op het einde der voordracht, het woord nam om den aanvoerder der vrijheidsminnende flaminganten in naam der Brugsche Afdeeling te bedanken, en hem als huldebewijs eene zilveren pen aanbood, zegden de warme toejuichingen, die zijne woorden begroetten, luid genoeg dat hij de tolk was van het algemeen gevoelen.

De twee laatste voordrachten werden gegeven met het oxyhydrisch licht: het was hier te Brugge eene nieuwigheid, die veel belangstelling uitlokte. Ook was op het vierde feest de toeloop van volk niet minder dan op de vroegere. Zou die eerste openbare proef gelukken? Ziedaar de vraag, die velen zich gesteld hadden, en — wij bekenen het maar ronduit — wij, de eersten, waren bang voor den uitslag. Deze was schitterend, en M. JULIUS VAN DEN BERGHE, bestuurder van het landbouw-laboratorium van Roeselare, die zich met de zaak gelast had, wist zich op eene prachtige wijze van zijne taak te kwijten. Wij zijn gelukkig hem hier, in naam van al onze leden, te mogen bedanken voor de aangename en leerrijke wandeling, die hij ons door de *Tentoonstelling van Parijs* heeft laten doen.

Deze eerste proef was te wel gelukt, de bijval was te groot geweest, en de zegepraal, door het oxyhydrisch licht behaald, te volledig, om niet te herbeginnen. Dit geschiedde nu ook op het vijfde en laatste feest dat gegeven werd op 23 maart 1879. *Neurenberg en Brugge*, dit was het onderwerp dat de spreker, M. JUL. SABBE, gekozen had : « *Brugge moet het Neurenberg der Nederlanden worden*, » had de Koning onlangs gezegd, en sinds dat woord uit dien mond was gevallen, waren de blikken van ieder Bruggeling naar dat Neurenberg, dat ons als een ideaal voorkwam, gericht. M. SABBE is Bruggeling, zoo niet van geboorte, dan toch van oorsprong; en hij, wien de herleving onzer moederstad zoo nauw ter harte ligt, was Neurenberg gaan bezichtigen, om van nabij te zien wat er alhier te verrichten is om den koninklijken wensch te verwezenlijken. Indien wij nu daarbij voegen dat hij ten slotte zijner voordracht tot het klaarblijkend bewijs kwam dat Brugge, onder opzicht van kunstschoonheid, onbetwistbaar hooger staat dan Neurenberg, zoo zullen wij terzelfder tijd gezegd hebben dat spreker de algemeene geestdrift wist op te wekken. Een groot gedeelte van zijnen bijval had hij echter te danken aan een ander onzer bestuurleden, M. RICHARD D'HONDT, die, als natuur- en scheikundige, zijne uitgebreide kennissen te onzer beschikking stelde en de oxyhydrische lamp op eene volmaakte wijze bestuurde.

Tot daar, voor wat het letterkundig gedeelte onzer winterfeesten betreft. Nu zou het onze plicht zijn even breedvoerig verslag te doen over diegenen, die als kunstenaars in onze concerten optraden. Maar de plaats en de tijd ontbreken ons, en wij moeten ons bepalen met hier onze innigste dankbaarheid uit te drukken aan alle de talentvolle kunstenaars die ons dit jaar, zoowel als vroeger,

hunne kostelijke medewerking hebben gegund. Dank dus aan Mevrouw De Give-Ledelier, aan Mej. Maria Deshayes en Helena Janssens, van Antwerpen, als ook aan de heeren P. Delannoy en Karel Waeyenberghe, van Gent, Augustinus, J. Van Aken, Alfons Mestdagh, Karel Dumon, Vanderschaeghe, Liedeke, van Brugge, aan hen allen dank in naam der vrienden der nationale kunst.

Eene bijzondere melding zijn wij verschuldigd aan de jonge kunstenaars van ons quintet, en aan den edelen kunstminnaar, graaf Emiel Moles-Lebailly, die onze derde concert-voordracht opluisterde met de medehulp van het orkest der *Réunion musicale*.

2. *Studie en gebruik der Nederlandsche taal.* — Verleden jaar hadden wij besloten de leerlingen van ons Athenaeum, die zich in de prijskampen van Nederlandsche taal zouden onderscheiden, in naam onzer Afdeeling geluk te wenschen en te beloonen. Dien maatregel mochten wij, dit jaar, voor de tweede maal toepassen. Op 10 november 1878, werden de twee laureaten, A. SOBRY et E. MILLARD door M. Karel De Poortere geluk gewenscht, en zij ontvingen uit de handen van den heer Gouverneur Heyvaert prachtige boekgeschenken en eermetalen hun door onze Afdeeling geschonken. Deze plechtigheid maakte op het talrijk aanwezig publiek des te meer indruk, daar sedert eenigen tijd, ons Gemeentebestuur, waarschijnlijk uit liefde voor het openbaar onderwijs, het aloud gebruik heeft afgeschaft, de laureaten van den prijskamp onzer staats middelebare scholen plechtiger wijze te beloonen.

Voor ons, wij wenschen die twee vaderlandsche jonge lieden te zien vooruitgaan in de baan, die zij zijn ingeslagen, en wij hopen dat wij hen eens onder de overtuigdste onzer medekampers zullen mogen begroeten.

3. *Kring van het Willems-Fonds.* — De wekelijksche

vergaderingen werden dit jaar zoo druk niet gevolgd als voordezen. De oorzaken daarvan zijn menigvuldig en van verschilligen aard. Eene der voornaamste was het lokaal, dat sedert langen tijd te klein bevonden werd, en onder vele andere opzichten oneindig te wenschen liet. Nochtans mochten wij ons verheugen in eenige schoone avondstonden, dank aan verscheidene leden die ons, hetzij als sprekers, hetzij als kunstenaars, hunne welwillende medehulp verleenden; ook de tombola van Nederlandsche werken, die wij reeds verleden jaar hadden ingevoerd, bracht veel bij tot het welgelukken dezer bijeenkomsten.

4. *Volksboekerij.* — In Algemeene Vergadering van de maand november 1878, was er besloten geworden dat onze Afdeeling eene volksboekerij zou stichten. Een voorloopig crediet van 300 frank werd daartoe gestemd, en het Bestuur gemachtigd om de noodige maatregelen van inrichting te nemen.

Het Bestuur heeft zich onmiddellijk met deze gewichtige zaak onledig gehouden. Maar hier deed zich eerst en vooral eene groote moeilijkheid voor: 't was nog eens een behoorlijk en geschikt lokaal. Na menigvuldige navorschingen, na rijp en grondig onderzoek, waren wij tot het besluit gekomen, een huisje in een onzer volkrijkste kwartieren te huren — iets dat ons zware opofferingen zou hebben ten laste gelegd — toen wij, in de maand juli, vernamen dat een historisch en aloud gekend gebouw te huren was. Wij bedoelen de *Saaihalle*, waar wij thans gevestigd zijn.

De Algemeene Vergadering had het Bestuur gemachtigd om een ander lokaal te zoeken. Wij stelden ons dus in betrekking met den eigenaar, bezochten het huis, en vonden dat het allerbest geschikt was om aan de Brugsche Afdeeling van het *Willems-Fonds* tot woning te dienen. Hier konden wij, niet alleen onze vergaderingen houden,

zoosls zij tot nu toe zijn ingericht-geweest, maar grootere, schoonere feesten inrichten, en daarbij vonden wij, in die zelfde prachtige feestzaal der eerste verdieping, alle de noodige vereischten om er eene volksboekerij in te richten.

In Algemeene Vergadering van 18 augusti j.l. werd de zaak besproken, en het Bestuur met eenparige stemmen de noodige macht gegeven om pacht te sluiten met den eigenaar aan den door dezen laatste vastgestelden prijs van 1100 frank. Nu zullen wij de middelen te beramen hebben om onzen nieuwen geldelijken toestand in evenwicht te brengen.

Voor wat in het bijzonder de Volksbibliotheek betreft, zal men zien dat het gestemde crediet geheel beschikbaar is, en dat wij maar terstond tot de inrichtingswerken kunnen overgaan.

5. *Volksleergangen.* — Dezen winter zijn de lessen van Engelsch en Nederlandsch nog al druk gevolgd geweest. Het Bestuur houdt zich ijverig bezig met het herinrichten dezer leergangen, en zelfs van andere nog, waarvan de opening binnen kort, hopen wij, zal kunnen aangekondigd worden.

6. *Verschillende Werkzaamheden.* — a) Onze Afdeeling is bij de Algemeene Vergadering van het *Willems-Fonds*, die op 29 december 1878 te Gent plaats greep, vertegenwoordigd geweest door de heeren A. Vander Meersch, R^d Seresia, Jul. Sabbe, P. De Mey, Albert en D. Priem, die daartoe aangewezen waren. Zij hebben aldaar deel genomen aan de bespreking der verschillende punten der dagorde.

b) Ook op het Nederlandsch taal- en letterkundig congres van Mechelen was onze Afdeeling en Brugge, door eene talrijke afvaardiging vertegenwoordigd. Belangrijke punten, en onder andere de levenskwestie van onze stad : *Brugge-Zeehaven* zijn aldaar behandeld geworden. En hier

nogmaals roepen wij : *dank!* aan onzen ijverigen, onvermoeibaren en talentvollen vriend Jul. Sabbe, die dat groot-sche vaderlandsche werk in eene onweêrlegbare, prachtige en welsprekende rede wist voor te dragen. Dank nog aan den heer Joz. Herreboudt, den moedigen kamper voor de opbeuring en herleving van ons Vlaanderen, die ook zijne welsprekendheid ten dienste stelde van eene andere levenskwestie voor ons : het Tolyverbond tusschen Noord en Zuid-Nederland! Zeker zijn hunne pogingen niet met practische uitslagen bekroond, maar zij hebben het woord laten hooren; zij hebben gedachten gezaaid in eenen vruchtbaren en weligen grond! Dat eenieder, die het vermag, alzoo zijnen plicht kwijte, en de oogst zal al onze verwachtingen te boven gaan!

c) Als voorgaande jaren, werd onze Afdeeling vertegenwoordigd bij de Breidel-Commissie door haren Voorzitter, M. August Vander Meersch, en door M. Sabbe, bestuurlid.

d) Dezelfde opmerking dient gedaan te worden voor de bestendige Meeting samengesteld tot het verwezenlijken van het plan van M. De Maere (Brugge Zeehaven). Aldaar waren wij ook vertegenwoordigd door de heeren A. Vander Meersch en J. Sabbe.

IV. — Geldelijke toestand.

1° Rekening van het bestuurjaar 1878-1879.

ONTVANGSTEN:

1. Gewone ontvangsten.	Voorzien.	Werkelijk.
Aandeel in de bijdragen der leden . fr.	633 00	791 00
Bus in het lokaal "	50 00	26 50
Schaal in de concert-voordrachten . "	35 00	51 21
Vergoeding van het Algemeen Bestuur voor het inzamelen der bijdragen en het verzenden der uitgaven "	75 00	113 79
Totaal der gewone ontvangsten . fr.	793 00	982 50
		982 50

2. *Buitengewone ontvangsten.*

Batig slot van 1877-1878	fr.	134 79	134 79
Verschillige ontvangsten.	"	25 00	14 24
Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de gewone werkzaamheden der Afdeeling	"		100 00
Gift van een' ongenoemde.	"		50 00
Totaal der buitengew. ontvangsten. fr.		159 79	299 03
Totaal der ontvangsten.	fr.		1281 53

UITGAVEN:

1. *Gewone uitgaven.*

Concert-voordrachten.	fr.	500 00	856 41
Wekelijksche vergaderingen	"	40 00	41 05
Bode	"	125 00	125 00
Bestuurkosten	"	56 00	65 99
Totaal der gewone uitgaven	fr.	721 00	1088 45

2. *Buitengewone uitgaven.*

Plakkaarten	fr.	150 00	150 00
Helpt der opbrengst der bus uit het lokaal te storten in de Breidelkas.	"	25 00	13 25
Totaal der buitengew. uitgaven	fr.	175 00	163 25
Totaal der uitgaven.	fr.		1251 70
Totaal der ontvangsten.	fr.		1281 53
Totaal der uitgaven.	"		1251 70
Batig slot.	fr.		20 83

VOLKSBIBLIOTHEEK (*buiten Rekening*).

1. Toelage die beschikbaar gebleven is bij het Algemeen Bestuur.	fr.	100 00
2. Toelage van <i>Brugge-Vooruit</i>	"	200 00
3. Gift van den <i>Cercle philosophique</i>	"	25 00
Te zamen.	fr.	325 00

Zooals men ziet, is onze geldelijke toestand voldoende; in plaats van het *schadelijk* slot, dat wij over een jaar in

onze begrooting voorzagen en beraamden op fr. 230,21 c. hebben wij een *boni* van ongeveer 30 fr. Daarenboven hebben wij in kas een crediet van 325 fr., dat ons toelaten zal onze volksboekery zonder verder uitstel in te richten.

Doch wij moeten ons door dien betrekkelijk voldoende toestand niet laten bedriegen. Dit jaar zullen wij, ten gevolge onzer verandering van lokaal en der verbeteringen die wij daaraan zullen genoodzaakt zijn te verrichten, alsook door het tot stand brengen onzer volksboekery, in tot nu toe door ons ongekende lasten te voorzien hebben. Daarom rekenen wij eerst en vooral op onze inschrijvers die, wij zijn daarvan overtuigd, het voorbeeld zullen volgen dat hun door onzen voorzitter gegeven is. Want, al moest hij het ons ook ten kwade duiden, wij aanzien het toch als eenen plicht hem hier in het openbaar te bedanken, voor al hetgeen hij gedaan heeft en dagelijks nog doet om onze Afdeeling op de hoogte te houden, waar zij nu geraakt is. Over jaar gaf hij ons de prachtige piano, die in ons lokaal prijkt, en nu bereidt hij zich om ons nieuwe weldaden te doen.

Onzen vurigen dank nog aan de vooruitstrevende kamperers van *Brugge-Vooruit*, die verstaan dat de ontwikkeling van den Vlaamschen geest afhangt van het boek en van het woord; aan de geestige wijsgeeren van den *Cercle philosophique*, die, laat het ons hopen, in ons voordeel sluimerig is en niet dood! Dank nog aan den onbekenden vriend onzer Afdeeling!

En nu aan ons ook onzen plicht te volbrengen! Dat elk van ons, wiens middelen het toelaten, zijne bijdrage met eenige franken vermeerdere; dat elk zich eene jaarlijksche opoffering van één, twee of drie frank getrooste, en onze ontvangsten zullen daardoor verdubbelen, alsook de kring onzer werkingen. En gij weet, Mijne Heeren, dat ons

streven voor doel heeft het opbeuren van ons duurzaam
 maar diep gezonken Vlaanderen, en het ontwikkelen van
 den Vlaamschen geest en van het Vlaamsch karakter!

2° Begrooting voor 1879-1880.

MIDDELEN:

1. *Gewone middelen.*

Aandeel in de bijdragen der leden	fr.	791 00	
Bu: in het lokaal	"	25 00	
Schaal in de concert-voordrachten	"	33 00	
Vergoeding van het Algemeen Be- stuur voor het inzamelen der bijdragen en het verzenden van boeken	"	40 00	
Lokaal: pachtprijs	"	800 00	
			1691 00

2. *Buitengewone middelen.*

Boni van 1878-1879	fr.	29 83	
Verschillende ontvangsten . . .	"	25 00	
Verhoopte toelage van het Alge- meen Bestuur tot het ondersteu- nen der Afdeeling	"	100 00	
Verhuren der zaal	"	100 00	
			254 83

Totaal der middelen. . . fr. 1945 83

LASTEN:

1. *Gewone lasten.*

Lokaal: pachtprijs	fr.	1100 00	
Concert-voordrachten en feesten .	"	850 00	
Wekelijksche vergaderingen . . .	"	40 00	
Bode	"	125 00	
Bestuurkosten	"	50 00	
			2165 00

2. *Buitengewone lasten.*

Lokaal, verbeteringen	"	100 00	
Onvoorziene uitgaven	"	100 00	
			400 00
Totaal der lasten	fr.	2565 00	
Vermoedelijk tekort.	"	619 17	

3° *Begrooting der Volksboekerij.*

1. *Middelen.*

1. Crediet beschikbaar bij het Algemeen Bestuur.	fr.	100 00	
2. Toelage van <i>Brugge-Vooruit</i>	"	200 00	
3. Toelage van den <i>Cercle philosophique</i>	"	25 00	
			325 00

2. *Lasten.*

Kosten van inrichting, aankoop en binden van boeken, enz., enz.	fr.	1000 00	
Vermoedelijk tekort	fr.	675 00	

Namens het Bestuur :

De Schrijver-Schatbewaarder,
RAYMOND SERESIA.

Bestuur der Afdeling Brugge voor 1879-1880.

EMIEL JOORIS, *eere-voorzitter*; AUGUST VANDER MEERSCH, *voorzitter*; GRAAF EMIEL MOLES LEBAILLY-DE SERRET, *onder-voorzitter*; RAYMOND SERESIA, *schrijver-schatbewaarder*; KAREL DEFLOU en ERNEST ROTSART, *hulpsecretarissen*; CORN. DE BLANDERE, P. DE MEY, RICHARD D'HONDT, JULIUS SABBE, IR. VANDERGHINST, LEO VAN GHELUWE, *bestuur-leden*.